

بازاری سەیارە لە بەغدا روو لە کزی دەکات

Author: [Nasir Kadhim](#)

بەرزبۆونەوێ نرخی سووتەمەنی و سنووردانان بۆ هاوردە کړینی سەیارە هەواش کردووتەو

مولکایەتی سەیارە زۆر خەرا زیادی کرد تاش ئەوێ دەسەڵاتی کاتی هاوئەیمانان بە سەرکردایەتی ئەمریکا باجی هاوردە کردنی کەمکردووە لە 2003 دا لە هەولسکیاندا بۆ هاندانی ئابووری کێ بازاری تازاد

بەلام بریارەکانی ئەم دواییە حکومەت کە رصەدات تەنها ئەو سەیارانە بهەنصرن کە سەرۆو مۆدەلە 2003 و هەروەها کەمکردووە ئەو ئارەبە کە حکومەت بۆ نزمکردووە نرخی سووتەمەنی دایناووە لێوە دەصت ئەو طەشەبە کە فرۆشتنی سەیارە وەستاندبست

هەلەم کرد کە ماوەیک لەمەوێر سەیارە کەم نەکړی کاتی هەرزان بوون و دەستەبەری بوون. ئه‌صه‌ت زۆر فورسە بەکس بکړیت، " "ئەحمەد حەسەن وای ووت کە فەرمانبەرەکی 38 سائە و مانگانە 230 دۆلاری هەیه

کە 3000 دۆلاری لە طیرفاندا بوو، ئەحمەد سەیری خەندین سەیارە مۆدەل تازە کە کرد کە ئه‌صه‌ت لێ سەرۆو توانای ئەووەن

ئەمەووست بە سەیارە کێ تازە خەزانە کەم دێخۆش بکەم، " ئەحمەد ووتی. "خەنصکە خەوێ ئه‌صه‌ت بۆ ئه‌وێ بە کاري بڤینین " کە ئەرۆین بۆ ئیش، بشار بووین خەزما تەلوواری طواستەوێ طلشتی

لە دصر حوکمی سەدامدا، سەیارە باجی زۆری لەسەر بوو و سنووری نەدی زۆریش هەبوو لەسەر هاوردەیان. لە ئەنجامدا، مولکایەتی سەیارە بپووە بابەتی رەفاهیەت و بە زۆری لە لایەن بەرئەسەنی بەعس و ئەندامانی تری تاقە کەوێ خەزما لێ سەرۆو

ئەبلۆقە ئابووری لە نەووتەکاندا زۆر لە خەلکی ئاسایی عسراقی هەزار کرد. بەلام داھانەکان بەرزبۆونەوێ کەنصک ئابڵوقە هەلپیرا لە 2003 دا و بازاری سەیارەش بەرز بوووە

بە ئه‌صه‌ت خەمڵاندنەکانی بێرپووە بپرایەتی طلشتی ئۆلیسی هاتوو خەمڵاندنەکانی سەیارە لە عسراقا هەبوون ئه‌صه‌ت رووخانی سەدام، و لەو کاتەوێ 1,25 ملیۆن سەیارە تە هەنصرانەتەوێ ناووە زۆرەیان لە ئوردن و دویەوێ هەنصران

بەلام حکومەتی عسراقی ساردبوونەوێ کێ طەووەی دروستکرد لە مانگی کانوونی بەکەمی 2005 دا کەنصک هەستە بە زیادکردنی نرخی سەیارە سووتەمەنی لە 20 دینارەوێ بۆ 150 دینار بۆ هەر لیترە کە ئەمەش بۆ بە تەنطەوێ هاتنی ئەو ریفۆرمە کە سندوقی دراوی ئه‌صه‌ت (IMF) نەووتەوێ

ئاییزی رابردووش، حکومەت بریاری دا سنوور بۆ هاوردە سەیارە دا بڤنصت بە شەووە کێ سەرە کێ لەبەر هۆکاری ئەمەنی

بەرئەسەکی وەزارەتی ناوخی کە داوای کرد ناوی نەبڤت ووتی زۆرەتی تەقینەوێ کان لە سەیارە کۆن و هەرزاتنەکاندا دەهەنصرن و حکومەتیش بە ئه‌صه‌ت کەم ئومصەدی ئەوێ هەبوو کە ئەم هەنصرانە بەهۆی وەستاندن ئەم سەیارانە کەم کاتەوێ کە دصنە وولانەوێ

هۆکارەکی تری کەمکردووە سەیارە لەسەر رصطەکان ئەو قەرە بەلغیە خرائەتی - کە بەهۆی شۆفەری ئه‌صه‌ت و رصطە خراش و بازطە ئەمنیە کاتەوێ زیاتر بوو - کە دەتوانصت هاتوو خۆی بەغدا بۆ خەند سەعەتصک راطرصت

عصراق طرفتسكي طهورة هاتوووؤي ههيه، "ليوانهجم عهبد جابر، كه ووتهبصذي بهرصوةبهرصتي هاتوووؤيه له بهغدا، واي" .ووت. "بهريارهكهيه حكومت له مةسهلهيدا راست بوو

دهلالهيه سهبارةكان دهلصن له كاتسكدا به شصوةيكهيه طهشي بازاريه سهبارة به دهست نهم طوورنكاربانةوه دهتالاصنت، بهلام ههشنتا نهو سهبارانهيه بهنزين كهه سهرف دهكهن بازاربان طهرمه وهك كيا و داؤو و هيونداي و ئوتل

موحه ممهدهواد، كه 26 سالة و دهلالهيه سهبارةيه ووتيه كه نحصش بهرزبوونهوهيه نرخي سووته ممني كيا سصفيايه كيه مؤدصل 1993 به. 4000 دؤلار بوو بهلام نحصستا به نزيكهيه 5000 دؤلاره

دهلالهيه كان نايبانوهست نهو ذمارانه ئاشكرا بهكن كه ضنده به خرايه نهو طوورانكاربانة كاريطهري له ئيشةكاربان كر دووه. هه نحصك نيشاندهر ههيه كه نهوه دهخه نه روو كه دهلالهيه كان بازارطاني دهكهن له ناو خوينايدا يان سهبارةيه كوّن تازة دهكه نهوه بو نهوهيه بازاره كه هه ره به ههئاوساوي بههسلنهوه

قهبارةيه نهو زره رانه له حسابكردن نايبه ضونكه كاتسك سهبارة مان نههصنا، ههص نولصنمان نهدهكردن به دياريكراوي، "سه تار" .نه سر، كه دهلالهيه 37 سالانه، واي ووت. "هه مووي نارصكوثسك بوو

له هه مان كاتدا، دهلالهيه كان ئاطاداري نهوه ياندا كه خرائتر بهرصوةيه بهنصي نهو خه ملائنهيه كه حكومت خهستنه روو (عرض) كه متر دهكاتهوه له رصي نههصشنتي هه نحصك له سهبارة مؤدصل كوّنه كانهوه

هه ره ضنده هه نحصك له خه بيه كان دهلصن كه دهلالهيه كان به نه نهقه ست نهم دعايانه بلاو دهكه نهوه بو نهوهيه خواست (طلب) و - نر خه كانيش - زياتر بهكن بو نهو سهبارانهيه كه دهستي دوون

هه ندي جار خاوهن كاره كان خويان دعايه دروست دهكهن بو جولاندي كار و بازطانية كانيان، "رهعه موحه ممهده، كه ئابوورينا سسكي" .زانكوئي بهغدايه، واي ووت

بهلام هه و له دهلالهيه كان بو ئيدامه ئهصداني ضالاكيه كانيه بازار وادياره سوودي نايبه بههؤي دابه زيني تصكراي داهاته كانهوه، كه نزيكهيه 1,250 دؤلاره بو سالصك، كه نه ممش زور له سهرووي هه صلي هه ذاريه وه نيه. ته تانته نه طهر سهبارةيه هه رزان ته نها تۇرسك بهرز بيهسته وه له صاو نر خه كانيه كاتيه هه رزانيايدا، نهوا نرخي سووته ممني بوخوي واي له مولكايه تي سهبارة كر دووه لاي زور كه س ناواقعي بصت

له نحصسته يه سهبارة م ناوحت ضونكه زهرووري نيه و سووديشي نيه، "ياسر موحه ممهده كه كرصكارصكي 27 سالة واي ووت." "ئيزديحام له هه ممو شو صصكه. ته تانته طهر سهبارةيه كيشم هه بووايه، صؤن بمتوانيايه ثارهيه ته واو بو به نزيكهيه دابين بهكه م

هه له بهغدا IWPRI نه سر كازم رؤذنامه وانصكي راهصنراوي

Location: [Jordan](#)
[Iraqi Kurdistan](#)
[Iraq](#)

Source URL: <https://iwpr.net/ku/global-voices/%D8%A8%D8%A7%D8%B2%D8%A7%D8%B1%D9%90%D9%8A-%D8%B3%D8%A9%D9%8A%D8%A7%D8%B1%D8%A9-%D9%84%D8%A9-%D8%A8%D8%A9%D8%BA%D8%AF%D8%A7-%D8%B1%D9%88%D9%88-%D9%84%D8%A9-%D9%83%D8%B2%D9%8A-%D8%AF%D8%A9%D9%83%D8%A7%D8%AA>